

Sygn. akt I C 1222/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2016 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Alicja Fronczyk**

Protokolant: sekr. sąd. Paulina Bondel

po rozpoznaniu w dniu 04 listopada 2016 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa **C. K.**

przeciwko **Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej**

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na rzecz powoda C. K. kwotę 62 043,22 zł. (sześćdziesiąt dwa tysiące czterdzieści trzy złote dwadzieścia dwa grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 12 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 11 566,93 zł. (jedenaście tysięcy pięćset sześćdziesiąt sześć złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze) tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. Zasądza od powoda C. K. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii generalnej Skarbu Państwa kwotę 1 080 zł. (tysiąc osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. W pozostałym zakresie oddala powództwo;

IV. Nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie) z zasądzonych na rzecz powoda C. K. roszczenia kwotę 57,75 zł. (pięćdziesiąt siedem złotych siedemdziesiąt pięć groszy) tytułem uzupełnienia brakujących kosztów sądowych;

V. Nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie) od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kwotę 180,99 zł. (sto osiemdziesiąt złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem uzupełnienia brakujących kosztów sądowych.

Sygn. akt I C 1222/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 13 maja 2015 roku powód C. K. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej kwoty 88 431,43 zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 09 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych (k. 2).

Podstawą faktyczną powództwa powód uczynił twierdzenie o wyrządzeniu mu szkody przez pozwanego wskutek wprowadzenia mocą ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych

innych ustaw do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przepisu art. 103a, którego niezgodność z Konstytucją RP w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 01 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 13 listopada 2012 roku (K 2/12). Szkodę powoda stanowi utracony dochód w kwocie dochodzonej pozwem, a obejmujący wynagrodzenie, które powód uzyskałby, gdyby nie musiał, w związku z wejściem w życie niekonstytucyjnego przepisu, zrezygnować z zatrudnienia w charakterze głównego specjalisty w Urzędzie Regulacji Energetyki. Powód chcąc uniknąć zawieszenia prawa do emerytury podjął decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy, czego nie uczyniłby, gdyby nie wymóg niekonstytucyjnego przepisu. Pomimo rozwiązania stosunku zatrudnienia C. K. chciał je kontynuować i dlatego przystąpił do konkursu, który jego pracodawca ogłosił – jednak na stanowisko specjalisty, gdyż innego pracodawca nie zaoferował. Przy czym obowiązki specjalisty pozostały tożsame z tymi, które wcześniej pełnił powód. C. K. wygrał konkurs i podjął zatrudnienie w poprzednim zakładzie pracy, jednak z niższym od poprzedniego wynagrodzeniem (k. 2-9).

W odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 15 czerwca 2015 roku pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu, w tym na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego (k. 43-51).

W motywach tego kwalifikowanego pisma przygotowawczego pozwany zaprzeczył wszelkim twierdzeniom powoda i powołując się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 07 lutego 2006 roku wydany w sprawie SK 45/04, w którym Trybunał uznał konstytucyjność przepisu art. 103 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wniósł o oddalenie powództwa a limine. Pozwany zaprezentował tezę, że przywoływany przez powoda wyrok Trybunału nie stanowi prejudykату umożliwiającego uwzględnienie powództwa. Skarb Państwa wywiódł, że skoro powód podjął dobrowolną decyzję o rozwiązaniu stosunku pracy, a potem ją kontynuował, to nie utracił uprawnień emerytalnych, więc pozwanego nie sposób obciążyć odpowiedzialnością cywilną za skutki samodzielnej i dobrowolnej decyzji. Pozwany podniósł, że nie ma związku przyczynowego pomiędzy wejściem w życie niekonstytucyjnego przepisu a szkodą powoda.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Powód C. K. od 02 września 1969 roku do 31 grudnia 1998 roku był zatrudniony w Fabryce (...) S. A., a następnie w Urzędzie Regulacji Energetyki – Północno – Zachodnim Oddziale Terenowym z siedzibą w S. (dalej: (...)) na stanowisku głównego specjalisty w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony (**dowód:** zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu k. 6). Decyzją z dnia 26 listopada 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przyznał powodowi od dnia 08 listopada 2009 roku emeryturę, przy czym powód kontynuował zatrudnienie w (...) na dotychczasowym stanowisku. Ostatnie miesięczne wynagrodzenie powoda wraz z 20% dodatkiem za wysługę lat wynosiło 6 (...)zł. brutto (**dowód:** świadectwo pracy k. 13; umowa o pracę k. 14-14v, umowa o pracę k. 15-15v, umowa o pracę k. 16-16v, decyzja ZUS k. 18-19v, świadectwo pracy k. 21).

W dniu 01 stycznia 2011 roku weszła w życie ustawa z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 roku, Nr 257, poz. 1726 ze zm.) (okoliczność bezsporna). Na mocy art. 6 powołanej wyżej ustawy do ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) dodany został art. 103 a, stanowiący, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Z kolei art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku stanowił, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o której mowa w art. 6 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 roku.

W związku z wejściem w życie art. 103a powód, aby uniknąć zawieszenia prawa do emerytury, na mocy porozumienia stron z dniem 30 września 2011 roku rozwiązał stosunek pracy z URE, a następnie chcąc kontynuować pracę

zarobkową przystąpił do konkursu na stanowisko specjalisty ogłoszonego przez jego dotychczasowego pracodawcę. Uczynił to jeszcze przed rozwiązaniem stosunku pracy – 05 września 2011 roku (**dowód:** pismo k. 20; pismo k. 22, pismo k. 27).

W wyniku konkursu, który powód wygrał, od dnia 15 listopada 2011 roku pracował w URE na stanowisku specjalisty z wynagrodzeniem miesięcznym brutto wynoszącym (...) zł. W tym czasie powód wykonywał te same obowiązki, które wcześniej pełnił jako główny specjalista. W okresie od 01 stycznia 2013 roku do dnia 14 listopada 2013 roku świadczył pracę na 4/5 etatu z wynagrodzeniem obejmującym 20% dodatek za wysługę lat wynoszącym brutto (...)zł. Zatrudnienie powoda zostało przedłużone na tych samych warunkach do 14 listopada 2014 roku, kiedy to powód zakończył pracę w URE (**dowód:** informacja k. 23; umowa o pracę k. 24, 25; 26-26v; przesłuchanie powoda C. K. w charakterze strony k. 152-153, zapis protokołu elektronicznego rozprawy z dnia 04 listopada 2016 roku 00:04:05-00:16:48).

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. w sprawie o sygn. akt K2/12 uznał, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Różnica między wynagrodzeniem na stanowisku zajmowanym przez powoda przed rozwiązaniem stosunku pracy, a tym uzyskiwanym po zawarciu umowy o pracę z dnia 15 listopada 2011 roku, z uwzględnieniem:

a. utraconych przychodów wynikających z przerwy w pracy spowodowanej procedurą naboru obejmującej okres od 01 października 2011 roku do 14 listopada 2011 roku wyniosła brutto – 9 275,51 zł, netto – 6 595,48 zł,

b. zmniejszenia przychodów z tytułu niższego wynagrodzenia za pracę na pełny etat w okresie od 15 listopada 2011 roku do 31 grudnia 2012 roku wyniosła brutto – 28 838,43 zł, netto – 20 093,91 zł,

c. zmniejszonych przychodów z tytułu niższego wynagrodzenia w okresie pracy na 4/5 etatu w okresie od 01 stycznia 2013 roku do 14 listopada 2014 roku wyniosła brutto – 38 451,15 zł, netto – 26 796,65 zł,

d. zmniejszonych przychodów z tytułu obniżonej podstawy do wyliczenia premii jubileuszowej za 45 lat pracy obejmującej okres jednego miesiąca przed nabyciem prawa do premii wyniosła brutto – 6 832 zł, netto – 4 760,77 zł,

e. zmniejszonych przychodów z tytułu obniżonej podstawy do wyliczenia trzynastej pensji za rok 2012, 2013, 2014 – wyniosła brutto – 5 447,24 zł, netto – 3 796,41 zł. Łącznie różnica ta wyniosła w wartościach brutto wyniosła 88 844,32 zł, a netto – 62 043,22 zł. (**dowód:** pisemna opinia biegłej specjalistki z zakresu płac M. K. , uzupełniająca pisemna opinia tej biegłej k. 117-119).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedstawionych przez powoda, którym przydał moc dowodową oraz walor wiarygodności. Wysokość utraconych dochodów powoda Sąd ustalił w oparciu o miarodajny w tym zakresie dowód z opinii biegłej specjalistki z zakresu płac M. K., która posiadając stosowne wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe przekonująco i matematycznie poprawnie dokonała wyliczeń. Uzupełniająca opinia odnosząca się do zarzutów pozwanego zawartych w piśmie procesowym z dnia 30 maja 2016 roku uznana została przez Sąd za rozstrzygającą wątpliwości w sposób dostateczny.

Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków A. B., R. N., B. K. i M. N. uznając, że okoliczności, które powód zamierzał udowodnić za pomocą tych środków dowodowych zostały dostatecznie wyjaśnione za pomocą dowodów z dokumentów, opinii biegłej oraz przesłuchania powoda (k. 152).

Wiarygodnością Sąd obdarzył dowód z przesłuchania powoda w charakterze strony.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione, choć nie w całości.

Zgodnie z treścią art. 77 Konstytucji RP każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Podstawę oceny odpowiedzialności odszkodowawczej Państwa po dniu 1 września 2004 r. stanowią znowelizowane przepisy kodeksu cywilnego zawarte w art. 417 § 1 k.c. oraz 417¹ § 1 k.c. (w zakresie odpowiedzialności za szkodę spowodowaną wydaniem aktu normatywnego sprzecznego z Konstytucją RP). Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. (w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17.06.2004 r. i w rozumieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4.12. 2001 r., SK 18/00) za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Ustalenie przez sąd powszechny bezprawności działania w zakresie „bezprawia legislacyjnego” – wymaga prejudykatu w formie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stwierdzającego sprzeczność określonych uregulowań ustawowych z Konstytucją.

Prejudykat taki w niniejszej sprawie stanowi wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. wydany w sprawie o sygn. akt K2/12, w którym sąd konstytucyjny uznał, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707, dalej: u.z.u.f.p.) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251, dalej: u.e.r.f.u.s.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Oprócz niezgodności z prawem (Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową, ustawą) aktu normatywnego, przesłankami odpowiedzialności z art. 417⁽¹⁾ § 1 k.c. są szkoda i związek przyczynowy. Wykazanie tych przesłanek obciąża poszkodowanego (art. 6 k.c.). Szkoda zgodnie z art. 361 § 2 k.c. obejmuje straty i utracone korzyści. Istotną kwestią jest wykazanie adekwatnego związku przyczynowego (art. 361 § 1 k.c.) między niezgodnością z prawem aktu normatywnego a powstałą szkodą. Podkreśla się, że nie wystarczy tu wykazanie potencjalnej możliwości uzyskania korzyści, gdyby nie został wydany akt normatywny uznany za niekonstytucyjny, lecz trzeba wykazać, że tak by się stało w konkretnym przypadku z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością (tak: Z. Radwański, *Odpowiedzialność...*, s. 18; M. Safjan, *Odpowiedzialność... władzy publicznej*, s. 61-63). Dał temu wyraz m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 30 maja 2003 roku (III CZP 34/03, Prok. i Pr. 2004, nr 2, poz. 30), w którym stwierdzono m.in.: „Sam fakt uchylecia aktu normatywnego jako niezgodnego z Konstytucją nie jest wystarczający do skutecznego dochodzenia roszczenia odszkodowawczego. Należy przecież zauważyć, że tworzenie norm prawnych nie jest powiązane z konkretnymi aktami władzy publicznej wobec danej osoby, a zatem nie sposób przyjąć, aby w ten sposób nastąpiło działanie władzy publicznej skierowane przeciw tej osobie. Trzeba zatem wykazać, że nastąpiły konkretne działania władzy publicznej podjęte na podstawie aktu normatywnego wydanego niezgodnie z prawem, a skierowane wobec określonej osoby, która przez to poniosła szkodę”.

Trybunał Konstytucyjny, orzekając o niezgodności art. 28 u.z.u.f.p. w związku z art. 103a u.e.r.f.u.s. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa,

stwierdził, że wejście w życie art. 103a u.e.r.f.u.s. spowodowało zmianę treści ryzyka emerytalnego. W okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 30 grudnia 2010 r. treścią ryzyka emerytalnego było osiągnięcie odpowiedniego wieku, natomiast od dnia 1 stycznia 2011 r. treścią tą stało się prawo do zaprzestania pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego, a wyrazem zajścia ryzyka emerytalnego - rozwiązanie stosunku pracy. Problem w sprawie sprowadza się zatem do oceny, czy ustawodawca mógł na podstawie art. 28 u.z.u.f.p. rozciągnąć stosowanie przepisu ustalającego nową treść ryzyka emerytalnego wobec osób, które już nabyły prawo do emerytury w czasie obowiązywania regulacji niezawierającej wymagania rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu uzyskania świadczenia emerytalnego. Osoby te bowiem, chcąc nadal pracować i jednocześnie pobierać emeryturę musiały rozwiązać stosunek pracy i jeszcze raz go nawiązać, jeżeli - oczywiście - znalazły pracodawcę. Rozstrzygając ten problem w sposób przedstawiony w sentencji wyroku Trybunał Konstytucyjny podkreślił, że przestrzeganie zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa ma szczególne znaczenie w sytuacji, w której ma miejsce zmiana dotychczas obowiązujących przepisów oraz że zasada ta nabiera szczególnej wagi, gdy znowelizowane przepisy normują sytuację emerytów, a więc osób o ograniczonej zdolności adaptacyjnej.

Pozwany Skarb Państwa podniósł, że niezgodność z Konstytucją stwierdzona powołanym wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego nie dotyczyła problemu ograniczenia prawa do wynagrodzenia za pracę, lecz ograniczenia prawa do emerytury, wobec czego chybione jest upatrywanie przez powoda w tym wyroku prejudycjalnego stwierdzenia niezgodności z Konstytucją w zakresie uszczerbku majątkowego poniesionego wskutek dobrowolnego zaprzestania świadczenia pracy zwłaszcza, że w związku z tym nie doświadczył ograniczenia nabytych uprawnień emerytalnych. Zdaniem pozwanego, beneficjentami tego wyroku były wyłącznie osoby, w stosunku do których w wyniku zastosowania wskazanych przepisów nastąpiło zawieszenie uprawnień emerytalnych i tylko w stosunku do tych osób można mówić o stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności aktu z Konstytucją w rozumieniu art. 417¹ § 1 k.c.

W ocenie Sądu nie można zaaprobować poglądu pozwanego, z którego wynika, że wprawdzie Trybunał Konstytucyjny stwierdził nieważność określonego przepisu ustawowego, w tym wypadku art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ale to nie miało na celu wyzwolenia roszczeń odszkodowawczych. Uznanie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, że wskazany przepis jest niezgodny z Konstytucją powoduje jego unicestwienie w systemie prawa, tak jakby nigdy nie obowiązywał (*ex tunc*), a więc dotyczy to wszelkich zdarzeń prawnych, które zaszły z uwzględnieniem takiego przepisu. Tożsame stanowisko do tutaj przedstawionego zajął Sąd Najwyższy - rozpoznając podobną sprawę - w wyroku z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie I CSK 350/15 (LEX nr 2082054). Należy zatem przyjąć, że osoby, które rozwiązały stosunek pracy w celu uniknięcia zawieszenia uprawnień emerytalnych, ze względu na obowiązywanie przepisu ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uznanego następnie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego za sprzeczny z Konstytucją mogą się domagać naprawienia szkody polegającej na utracie wynagrodzenia za pracę, którą by z wysokim stopniem prawdopodobieństwa nadal wykonywali.

W przywołanym wyżej wyroku z dnia 11 maja 2016 roku Sąd Najwyższy wyjaśnił, że w sytuacji, w której niezgodność z prawem art. 28 u.z.u.f.p. w związku z art. 103a u.e.r.f.u.s. dotyczyła objęcia wynikającą z tych przepisów regulacją osób, które nabyły uprawnienia emerytalne przed dniem 1 stycznia 2011 r., a więc także powoda, zachodzą podstawy do przyjęcia, że pierwszym ogniwem w łańcuchu zdarzeń, które doprowadziły do powstania szkody w postaci utraconych przez niego zarobków było wydanie niezgodnego z Konstytucją art. 28 u.z.u.f.p. w związku z art. 103a u.e.r.f.u.s. Sąd Najwyższy odnosząc się do zarzutu pozwanego tożsamego z podniesionym w niniejszej sprawie wskazał, że nie można podzielać poglądu, że dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy przerwało adekwatny związek przyczynowy, ponieważ było jedynie konsekwencją wyboru, przed którym powód został postawiony na skutek wprowadza bezprawnej regulacji. Do przerwania normalnego związku przyczynowego prowadziłyby natomiast dołączenie się w łańcuchu zdarzeń okoliczności niemożliwej do przypisania podmiotowi, którego odpowiedzialność podlega ustaleniu.

W ocenie Sądu powód, który nabył prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., czyli w czasie obowiązywania regulacji dopuszczającej możliwość łączenia emerytury z wynagrodzeniem za pracę bez konieczności rozwiązania

stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą - pozostawał w kręgu adresatów przepisu, który został następnie uznany za niezgodny z art. 2 Konstytucji przez Trybunał Konstytucyjny.

Nie ulega wątpliwości, że szkoda poniesiona przez adresata normy prawnej musi pozostawać w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem, jakim jest wydanie aktu niezgodnego z prawem, w art. 417¹ § 1 k.c. jest bowiem mowa o szkodzie wyrządzonej "przez wydanie aktu normatywnego". Nie chodzi zatem o abstrakcyjnego adresata, który powołuje się jedynie na ewentualność wystąpienia szkody.

Pozwany w ocenie Sądu nie ma racji zarzucając, że między wprowadzeniem bezprawnej regulacji wynikającej z art. 28 u.z.u.f.p. w związku z art. 103a u.e.r.f.u.s. a szkodą poniesioną przez powoda nie zachodzi powiązanie kauzalne w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. Powód, pomimo nabycia prawa do emerytury, kontynuował dotychczasową działalność zawodową i z bardzo wysokim prawdopodobieństwem – graniczącym z pewnością w świetle dalszych zdarzeń – kontynuowałby ją w najbliższej przyszłości, gdyby nie doszło do wprowadzenia bezprawnej regulacji. Przemawiają za tym ustalenia faktyczne dotyczące starania się przez powoda jeszcze nawet przed ustaniem stosunku pracy o stanowisko, które w tamtym czasie oferował jego dotychczasowy pracodawca (nie oferował tego, które właśnie zwalniał powód) i które objął w wyniku przeprowadzonej procedury konkursowej. Tym samym dowiódł ponad wszelką wątpliwość, że nic innego, jak tylko niezgodna z Konstytucją RP regulacja prawna stanęła na przeszkodzie w kontynuowaniu zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy. Sąd uznał, że powód wykazał, iż wprowadzenie regulacji wynikającej z art. 28 u.z.u.f.p. w związku z art. 103a u.e.r.f.u.s. zmusiło go do dokonania wyboru między kontynuowaniem dotychczasowego zatrudnienia albo rozwiązaniem stosunku pracy w celu pobierania emerytury. Szkoda, której naprawienia dochodzi w niniejszej sprawie, polega zatem na utracie zarobków, spowodowanej wprowadzeniem przepisów zmuszających go do dokonania tego wyboru.

W przekonaniu Sądu za trafny należało uznać zarzut pozwanego zasadzający się na twierdzeniu o tym, że szkodę powoda wyznaczać powinno nieuzyskane przez niego wynagrodzenie w wartościach netto, a nie brutto, ponieważ w istocie do jego majątku, gdyby nie zdarzenie wyrządzające szkodę, weszły świadczenia w wysokościach netto, a nie brutto. Dyferencyjna metoda ustalenia odszkodowania nakazująca dokonanie porównania stanu majątkowego poszkodowanego sprzed i po wystąpieniu zdarzenia szkodzącego prowadzi do wniosku o słuszności zarzutu pozwanego w tym względzie i dlatego dokonując oceny zasadności żądania powoda Sąd wyliczył szkodę w wartościach netto, a zatem na podstawie danych wynikających z pisemnej opinii uzupełniającej biegłej. Takie stanowisko zajęł również Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 30 października 2015 roku (I Aca 199/15, nie publ.).

Zdaniem Sądu, gdyby nie niekonstytucyjny przepis powód w dalszym ciągu aż do 14 listopada 2014 roku, kiedy ostatecznie dobrowolnie zrezygnował z dalszego zatrudnienia, pracowałby w URE na stanowisku głównego specjalisty pobierając wynagrodzenie z 20% dodatkiem za wysługę lat, tak jak to miało miejsce przed rozwiązaniem stosunku pracy z powodu wejścia w życie niekonstytucyjnego przepisu. Powód otrzymałby niewątpliwie – tak, jak to miało miejsce dotychczas – trzynaste wynagrodzenia za lata 2012, 2013, 2014, a także wynagrodzenie, które spowodowało obniżenie wysokości nagrody jubileuszowej.

Zdaniem Sądu normalnym następstwem zdarzenia szkodzącego w postaci wprowadzenia przepisu, który okazał się niezgodny z Konstytucją, było również nieuzyskanie przez powoda świadczeń z tytułu zatrudnienia w okresie pomiędzy ustaniem zatrudnienia, a podjęciem go na nowo wskutek wygranej w konkursie, nawet jeśli powód podjął zatrudnienie dopiero od 15 listopada 2011 roku z powodu swej choroby, ponieważ gdyby nie konieczność rezygnacji z zatrudnienia wynikająca z wprowadzenia niekonstytucyjnego przepisu powód pracowałby dalej, a choroba w takim wymiarze czasowym nie stanowiłaby podstawy do obniżenia wynagrodzenia.

C. K. w sposób nie budzący żadnych wątpliwości dowiódł, że nic nie stało na przeszkodzie jego dalszemu – po 30 września 2011 roku - zatrudnieniu w URE oprócz niekonstytucyjnego przepisu. Swoim kolejnym zatrudnieniem u tego samego pracodawcy, o które starał się od 05 września 2011 roku, a zatem zanim doszło do ustania pierwszego w URE stosunku zatrudnienia, wykazał, że jedynym powodem rozwiązania dotychczasowej umowy o pracę był niekonstytucyjny przepis. Wskazuje na to wprost pismo powoda z dnia 29 czerwca 2011 roku skierowane do

pracodawcy (k. 27). Nie ma żadnego innego logicznego wytłumaczenia takiej sytuacji. Powód nie miał możliwości ponownego podjęcia pracy na tym samym stanowisku, co poprzednio, ponieważ pracodawca postanowił nie ogłaszać konkursu na stanowisko głównego specjalisty, lecz specjalisty, choć z identycznym zakresem obowiązków. Powód swoim zachowaniem w istocie zmniejszył zakres szkody, która mogłaby być większa, gdyby powodowi nie udało się wygrać konkursu bądź gdyby jego pracodawca w ogóle takiego konkursu nie rozpiął.

Z tych względów Sąd powództwo uwzględnił częściowo, w zakresie świadczeń netto, których powód nie uzyskał, a uzyskałby, gdyby był dalej zatrudniony w URE bez konieczności przerwania zatrudnienia z powodu wejścia w życie przepisu, który okazał się niekonstytucyjny (pkt I wyroku). Dalej idące powództwo podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione (pkt II wyroku).

O odsetkach ustawowych należnych powodowi orzeczono na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 2 k.c., z tym, że od 01 stycznia 2016 roku w związku ze zmianą treści tego przepisu doprecyzowano, iż powodowi należą się odsetki ustawowe za opóźnienie.

W ocenie Sądu skoro powód wezwał pozwanego do zapłaty pismem z dnia 20 listopada 2014 roku (k. 29-30, z. p. o. k. 30v), to z upływem wskazanego w piśmie 45 – dniowego terminu roszczenie stało się wymagalne z dniem 11 stycznia 2015 roku, a dłużnik nie spełniając świadczenia popadł w opóźnienie skutkujące obowiązkiem zapłaty odsetek od dnia następnego, czyli 12 stycznia 2015 roku (pkt I wyroku).

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o treść art. 100 zdanie pierwsze w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. Powód wygrał proces w 70%, o czym przekonuje porównanie stosunku pomiędzy kwotą zasądzoną a dochodzoną. W związku z tym należało w tej proporcji rozliczyć koszty procesu.

C. K. poniósł następujące koszty procesu: opłatę sądową od pozwu w kwocie 4422 zł., wydatek w postaci wynagrodzenia biegłej w kwocie 480,18 zł. oraz wynagrodzenie fachowego pełnomocnika policzone na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 poz. 461.) w wysokości 3 600 zł. Łącznie koszty procesu poniesione przez powoda wyniosły 8 502,18 zł. Z tego 70% stanowi 5951,53 zł. W postanowieniu Sąd nie ustrzegł się błędu matematycznego niepoprawnie zasądzając na rzecz powoda kwotę 11 566,93 zł. niemającą uzasadnienia w kosztach rzeczywiście poniesionych (pkt I wyroku).

Pozwany w sporze poniósł koszty zastępstwa procesowego należne Skarbowi Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w wysokości policzonej na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 poz. 461.) i art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. nr 169, poz. 1417 ze zm.), czyli w kwocie 3 600 zł, z których 30% stanowi 1 080 zł. Taką sumę Sąd zasądził od powoda w pkt III wyroku.

Z sum Skarbu Państwa w toku procesu wypłacone zostało tymczasowo wynagrodzenie biegłego w kwocie 258,56 zł. (k. 127). 70% tej kwoty winien pokryć pozwany (180,99 zł.), a 30% powód (77,57 zł.).

Na podstawie art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 ze zm.) w zw. z art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie) kwotę 180,99 zł. tytułem uiszczenia kosztów sądowych w części nieobciążającej przeciwnika (pkt V wyroku) oraz ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie) z roszczenia zasądzonego na rzecz powoda kwotę 57,75 zł., ponieważ powód wpłacił na wynagrodzenie biegłego tytułem zaliczki kwotę 500 zł. (k. 75), a wykorzystana została jedynie suma 480,18 zł. (k. 90). Pozostała kwota z zaliczki mogła zostać zarachowana na wynagrodzenie biegłej za uzupełniającą opinię i dlatego w pkt . IV wyroku wskazano kwotę 57,75 zł. (77,57-19,82).